

УНІВЕРСІТЭТ

Пераможца V Нацыянальнага конкурсу друкаваных СМІ
«Залатая літара» ў намінацыі «Найлепшая шматтыражная газета»

26 мая 2014 года, № 8 (2111)

У гэтыя дні ўвесь свет сочыць за спартыўнымі падзеямі ў Мінску, дзе праходзіць Чэмпіят свету па хакеі. У сталіцу нашай краіны прыбылі некалькі тысяч замежных турыстаў, для якіх ветлівыя гаспадары пастараліся стварыць максімальна камфортныя ўмовы знаходжання. Як вядома, Студэнцкая вёска стала адной з зон гасціннасці і эпіцэнтрам жыцця аматараў спорту.

Чытайце ў нумары:

**ДЗЕНЬ 3 ЖЫЦЦЯ
ВАЛАНЦЁРАЎ**

Каб даведацца, чым займаюцца валанцёры БДУ на чэмпіянаце свету, мы пэўны час правялі разам з імі

Стар. 2

**ID-КАРТКА
МАДЭРНІЗУЕ БДУ**

Гутарка з дырэктарам ЦІТ Юрыем ВАРАТНІЦКІМ пра інавацыйную распрацоўку

Стар. 3

**3D-МАДЭЛЯВАННЕ
Ў ЦЭНТРЫ «ФАБЛАБ»**

Прынтар CubeX Trio дапаможа студэнтам БДУ ў навуковых пошуках

Стар. 4

ПАДЗЕЯ

Студэнцкая вёска ў эпіцэнтры сусветнага спартыўнага форуму

На час спаборніцтваў інтэрнат № 4 БДУ па вул. Чурлёніса, 7 даў прытулак аматарам хакея з Расіі, Чэхіі, Славакіі, Германіі, Фінляндыі, Нарвегіі, Швейцарыі і іншых краін. Тут заўзятары і гасці сталіцы могуць адпачыць пасля экскурсій, набыць квітку на матчы, не выходзячы з хостэла, і атрымаць патрэбную інфармацыю ў валанцёраў.

Па словах дырэктара Студэнцкага гарадка *Альы Мелех*, турыстам вельмі спадабалася адпачываць у нашым студэнцкім інтэрнаце, пра што яны неаднаразова гаварылі і ёй асабіста і дзяжурным па паверсе. У апошні дзень свайго знаходжання па вуліцы Чурлёніса, 7 многія з іх пакінулі ў спецыяльнай кнізе ўхвальныя водгукі. Словы падзякі былі выказаны і ў адрас студэнтаў-валанцёраў з ФПМІ, ФМА, Інстытута журналістыкі БДУ, якія працавалі падчас чэмпіянату.

Гасцям у якасці пакаёвак, дзяжурных па паверхах і адміністрацыйнага дапамагалі 62 студэнты БДУ. «Складана было не 9 мая, калі адразу засялялася вялікая група заўзятараў, каля тысячы чалавек, а тады, калі ў адзін і той жа дзень 400 чалавек высяляліся, і на іх месцы столькі ж чалавек засяляліся, — расказала нам Ала Уладзіміраўна. — Прыходзілася працаваць у рэжыме аўралу круглыя суткі. Тым не менш нашы валанцёры паспявалі не толькі прыбраць, паднесці багаж,

адказаць на пытанні, але і ветліва ўсміхнуцца, гасцінна сустрэць замежнікаў».

У інтэрнаце № 4 і сёння ўспамінаюць такі выпадак, калі дзве расіянкі, якія доўга і з перашкодамі дабіраліся на сваёй машыне да Мінска і зведалі нямала трывог і клопатаў з яе рамонтам, расталі як лёд, убачыўшы, як цёпла адносіцца да іх абслуговы персанал інтэрната. Напачатку яны нават не паверылі, што гэта інтэрнат, у якім жывуць звычайныя студэнты. Ён ім падаўся хостэлам. У выніку дзяўчаты нават захацелі даўжэй пабыць у нашай краіне.

Хоць у нумары кожнага замежніка ляжала схема аўтастаянкі і паркоўкаў у раёне Студэнцкай вёскі, а таксама схема транспартнага абслугоўвання комплексу, валанцёры ахвотна згаджаліся правесці

замежных гасцей да гарадскога прыпынку аўтобусаў і паказаць, як можна даехаць да «Мінск-Арэны» і «Чыжоўка-Арэны».

Прыхільнікі спорту цвёрда ведалі, навошта прыехалі ў Мінск. І ўсёй душою хварэлі за сваю хакейную каманду. Спрэчкі, якая каманда пераможа, пасля матчу плаўна пераходзілі ў калідоры і пакоі інтэрната. Быў такі выпадак, калі турысты на глебе суперніцтва за розныя каманды нават хацелі рассяліцца з аднаго блока, у якім сумесна пражывалі, па розных. Ім дапамаглі нашы валанцёры, якія змаглі прымірыць суседзяў з розным густам.

Зразумела, што замежныя гасці прыехалі не толькі пахвалывацца за любімую каманду на Чэмпіянаце свету па хакеі, але і разнявольца, адпачыць, набрацца новых ура-

жанняў, павесяліцца. Аднаго разу вахцёры назіралі такую карціну: толькі яны адправілі з найлепшымі пажаданнямі маладых жанчын на матч, як убачылі, што тыя вяртаюцца назад. Высветлілася, што дзяўчаты так спяшаліся падтрымаць любімую каманду, што забыліся на ўласных дзяцей у нумары. Дужа за іх не турбаваліся, бо ведалі, што, калі трэба, іх дагледзяць валанцёры.

Студэнты, якія працавалі ў інтэрнаце № 4, падчас чэмпіянату свету так і рабілі, калі бачылі, што старым або малым патрэбная дапамога, тут жа ішлі на выручку. Здарэнняў, калі замежным гасцям пасля начных вандровак прыходзілася адшукваць свой корпус сярод такіх ж, можна налічыць з дзясятка. Каб дапамагчы пастаяльцам патрапіць у свае нумары, студэнты-валанцёры былі не супраць дзяжурчы і на вуліцы. І, як вынік, іх клопат быў заўважаны.

А 16 мая ў студвёсцы быў зладжаны канцэрт творчых калектываў і сольных выканаўцаў БДУ. Гасці жыва рэагавалі як на фальклорныя выступленні «Нерушы», «Тутэйшай шляхты» і «Крыжачка», так і сучасныя танцы FREAKS і ELYSIUM. Мерапрыемства прайшло вельмі добра! Гледачы актыўна падыходзілі, танчылі, весяліліся. Канцэрт узбагаціў фан-вёску чэмпіянату выдатным настроем!

Ганна ЛАГУН

Весткі з рэктарата

АДКАЗНЫ сакратар прыёмнай камісіі БДУ *Людміла Хухлындзіна* 21 мая ўзяла ўдзел у прамым эфіры перадачы «Адкрытая студыя» радыёстанцыі «Мінская хваля». Гасцём студыі стаў таксама дэкан ФДА *Вячаслаў Малафееў*.

Галоўнай тэмай была прыёмная кампанія 2014 года. Удзельнікі «прамой лініі» адказалі на пытанні радыёслухачоў, што тычацца змен правілаў прыёму ў ВУН сёлета, адкрыцця новых спецыяльнасцяў і кірункаў навування ў БДУ.

БДУ прадстаўлены ў міжнародным рэйтынгу *U-Multirank*.

Гэта новая сістэма ранжыравання вышэйшых навучальных устаноў, прынятая Еўрапейскім саюзам. Яна дазваляе зацікаўленым асобам параўноўваць ВУН па розных параметрах. У адрозненне ад іншых рэйтынгаў, U-Multirank не фарміруе плоскай табліцы з парадкавым нумарам. Карыстальнік можа самастойна выбудаваць градацыю ў залежнасці ад уласных пераваг.

Паводле першых вынікаў U-Multirank, апублікаваных 13 мая, было прааналізавана 850 універсітэтаў, больш за 1000 факультэтаў і 5000 адукацыйных праграм з 70 краін. У базу даных пра БДУ занесена звыш 800 статыстычных паказчыкаў, а незалежнае анкетаванне прайшло 2092 студэнты.

ГЕНЕРАЛЬНЫ дырэктар Арганізацыі па забароне хімічнай зброі (АЗХЗ) *Ахмет Узюмджу* 19 мая наведаў БДУ. Ён сустрэўся з рэктарам *Сяргеем Абламейкам* і выступіў перад студэнтамі. Акрамя таго, кіраўнік АЗХЗ наведаў навуковыя лабараторыі хімічнага факультэта.

У гэты ж дзень у БДУ адбылося пасяджэнне круглага стала з удзелам *Ахмета Узюмджу*, кіраўніцтва нашага ўніверсітэта і прамысловых прадпрыемстваў Беларусі.

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

Дзень з жыцця валанцёраў

Усяго на Чэмпіянаце свету па хакеі, які праходзіць у Мінску, працуе болей за 100 валанцёраў з ліку студэнтаў БДУ, якія дапамагаюць у прэс-цэнтрах «Мінск-Арэны» і «Чыжоўка-Арэны», а таксама інфацэнтрах гасцініц горада. Яны прайшлі належную падрыхтоўку на базах БДУ і МДЛУ. Валанцёры атрымалі веды па псіхалогіі вырашэння канфліктаў, аналізавалі тыповыя памылкі гутарковай англійскай гаворкі, вучылі асноўныя правілы хакея і асаблівасці бяспечнага правядзення маштабных спартыўных мерапрыемстваў.

Каб даведацца, чым займаюцца валанцёры БДУ на чэмпіянаце свету, мы пэўны час правялі разам з імі.
Месца: «Мінск-Арэна»
Час: 18:30 – 22:30
Дата: 14 мая

ПРЫЕХАЛІ

«Хто пытае, той не блукае», – кажа прыказка, і мы ўжо выпраўляемся. Даехаць да патрэбнага месца было нескладана: транспарт да цэнтраў хакейнага жыцця ходзіць часта. Спачатку на 73 аўтобусе ад Нямігі. Далей ужо жыхары падказалі, куды менавіта нам накіроўвацца. Прайшлі абавязковы дагляд на ўваходзе – і вось яна – «Мінск-Арэна». Тут пануе атмасфера свята: заўзятары з атрыбуткай сваіх краін, на сцэне выступаюць музыкі, праводзяцца конкурсы, ёсць вулічныя кава – жыццё віруе.

Нашых валанцёраў-студэнтаў БДУ сустрэлі ў чарзе па марожанае. «У дзень нам кладуць па 100 тысяч на картку, – кажуць яны. – Пакуль ёсць троху вольнага часу, вырашылі перакусіць».

Студэнты працуюць па зменах. Першая – з 9:00 да 16:00. Валанцёры, да якіх мы прыйшлі ў гасці, завіхаюцца ў медыяцэнтры «Мінск-Арэны» ў другую змену з 15:30 да 24:00. З прычыны таго, што больш гульні праводзіцца бліжэй да абеду і ночы, па колькасці валанцёраў другая змена перавышае першую. Кожны павінен мець пры сабе бэйдж (без яго няма доступу ў патрэбныя зоны) і форму (без якой на працу не пусцяць).

Дамінік Марцінкевіч, ІБМТ, 2 курс:

– Спачатку я запоўніў анлайн-заяўку. Але такіх заявак была вялікая колькасць, таму валанцёраў сталі шукаць праз розныя студэнцкія аб'яднанні. Мяне парэкамендавалі ўзяць, таму што ведаю некалькі моў. Прайшоў кароткі курс па псіхалогіі зносінаў і замежнай мове, па бяспецы і турызме, вывучаў інфармацыю пра хакей. Нягледзячы на тое, што мне трэба здаваць курсавую працу, я пакуль не браў выхаднага дня. Каманда ў нас сабралася вясёлая, і

Атрыбутыка валанцёраў

Ксенія Буркоўская з пратаколамі для каментатараў

Улад Скобля ў зоне ТБ-вясчання

Крысціна Драпеня

тут сапраўды цікава працаваць.

АД ВАСЬКІ ДА ПЕЛЬМЕНЯ

Усе зоны кантролю пройдзены – і вось мы ідзем у памяшканне прэс-цэнтра, дзе непасрэдна адбываецца важная частка добраахвотніцкага жыцця. Тут ёсць 300 месцаў для журналістаў, капіравальныя апараты, бар, кавярня. Таксама можна падключыць Wi-Fi і на вялікіх маніторах назіраць прамую трансляцыю ўсяго, што адбываецца на «Мінск-Арэне» і «Чыжоўка-Арэне». Уласна, у прэс-цэнтры валанцёры і праводзяць увесь час паміж матчаў, а журналісты пішуць свае матэрыялы, перакусваюць.

Крысціна Драпей, факультэт журналістыкі, 2 курс:

– Я займаюся раздрукоўкай стартавых пратаколаў – лайн-апаў. Яны прыходзяць з «Мінск-Арэны» і «Чыжоўка-Арэны». Да кожнага прынтара ставімся як да жывой істоты. У кожнага прынтара ёсць каціная мянушка: Васька, Барсік, Мурка і Пельмень. Далікатна так завём, нібы спрабум злагадзіць, каб яны не зламаліся і каб праца прэс-цэнтра не спынілася. Атрымліваем ад нашых «коцікаў» пратаколы за першы перыяд, і тут жа робіцца шмат копій.

Крысціна распавяла, што ў валанцёры патрапіла дзякуючы факультэту, які параіў адгукнуцца на прапанову прэс-цэнтра. Прайшла кароткае навучанне па псіхалогіі, замежнай мове, турызме. «Тым

больш у нас на факультэце валанцёрства прымуць за практыку, – кажа Крысціна. – Цяпер у нас вольнае наведванне, але на некаторыя пары ўсё адно даводзіцца хадзіць, як-нік хутка сесія».

20 КІЛАМЕТРАў У ДЗЕНЬ!

«Хутка пабяжым», – казалі нам студэнты. Спачатку мы і не зразумелі, пра што ідзе гаворка. Не насцярожыліся, а дарма. Высветлілася, што, як толькі прыходзяць лайн-апы, валанцёры не проста іх разносяць, а бягуць. І так у дзень набягаюць па 20 км. Усё трэба даставіць па некалькіх кропках: TV-студыя, TV-вясчання, медыя-трыбуна і каментатарскія пазіцыі. Пасля гульні ў прэс-цэнтр прыходзіць пратакол за ўсю гульню. Яго трэба даставіць не толькі ў вышэйпералічаныя месцы, але і ў мікст-зону (сюды адразу пасля матчу прыходзяць хакеісты на інтэрв'ю). І так на працягу ўсяго дня – разносіць пратаколы пасля кожнага перыяду, перад гульні і пасля яе.

Пабеглі і мы. «Спачатку было складана запомніць усе маршруты, усё-ткі ў калідорах лёгка заблукваць, – кажа на бягу **Анастасія Зеляноўская, студэнтка 2 курса ІБМТ**, – але потым прывыкаеш нават да такой прабежкі».

Забягаем у вялікі ліфт. Мы ўптай ад Насці цешымся, што ёсць час на перадышку. «У канцы трэба бегаць хутчэй, – распавядае Насця. – Складанымі днямі лічацца

тыя, калі гуляюць Беларусь, ЗША і Расія. Тады неабходна афармляць больш пратаколаў. Стала валанцёрам, таму што мне гэта цікава, і не шкаду, што прыйшла сюды».

«ПОЖАЛУЙСТА!»

Пасля мы праходзім у press-room, дзе валанцёры таксама прапануюць пратаколы журналістам. Мы патрапілі на прэс-канферэнцыю галоўных трэнераў зборных Швейцарыі Шона Сімпсана і Германіі Пэта Корціны, якія падводзілі вынікі гульні. Дарэчы, яна скончылася з лікам 3:2 на карысць Швейцарыі. Доўжыцца прэс-канферэнцыя каля 15–20 хв. Напрыканцы нямецкі трэнер на «спасибо!» журналістаў адказаў: «Пожалуйста!» – падрыхтаваўся, відаць. Дарэчы, многім замежнікам цікавая руская мова, пакуль ехалі ў ліфце, чулі рускую гаворку, праўда, з акцэнтам.

НА МАТЧЫ

Разам з **Ксеніяй Буркоўскай (3 курс, ІБМТ)** мы ідзем на гульню.

«Спачатку я запісалася ў інфа-цэнтр, аднак падумала, што ў прэс-цэнтры карысці ад мяне будзе больш. Першыя дні было цяжка, а зараз атрымліваю ад працы задавальненне. Сімпатую выклікалі латышскія заўзятары – на гульню сваёй каманды прыйшлі ў атрыбутыцы, у парыках і з бубнамі. Вядома, даводзіцца прапускаць шмат пар, – распавядае Ксюша, – і позна вяртацца дахаты».

Пакуль Ксюша раздае лайн-апы каментатарам і прыбірае смецце, мы аглядаемся. На гульню Казахстан – Расія людзей прыйшло шмат. Яны пачалі збірацца яшчэ за гадзіну да матчу. А хтосьці нават з беларускімі сцягамі. Грае музыка – «Касіў Ясь канюшыну» і «Кацюша».

Мы пагутарылі таксама з **Алінай Авецісавай з МДЛУ**:

– Для мяне гэта праца – моўная практыка. У мае абавязкі ўваходзіць дапамога заўзятарам у пошуках сваіх месцаў на трыбунах, не пуская п'яных людзей і тых, хто хоча пранесці з сабой ежу. Падказваю, дзе туалеты ці як адсюль выйсці. Патрапіла ў валанцёры дзякуючы сваёй ВНУ. Думала: «Паспрабую!» – і ўзялі. Калі ў мяне выхадны дзень на «Мінск-Арэне», іду ва ўніверсітэт на заняткі, дапрацоўваю прапушчанае.

«ДАПАМАЖЫЦЕ ЗНАЙСЦІ БАТАРЭЙКУ!»

Пасля першага перыяду ідзем у зону TV-вясчання. Адгэтуль і адбываецца трансляцыя гульні. Пакуль **Уладзіслаў Скобля з 4 курса факультэта журналістыкі** разносіць пратаколы, да нас па дапамогу звярнуўся па-англійску журналіст, маўляў, патрэбная дапамога, дзе купіць такую батарэйку. Улад тлумачыць па карце, як даехаць да ГУМа. Веданне валанцёрамі замежнай мовы спрашчае жыццё прыезджым гасцям. Улад распавёў, што часта здараюцца падобныя жыццёвыя выпадкі, калі трэба штосьці падказаць замежным турыстам. «Пайшоў у валанцёры, бо лічу: грошы не галоўнае, а вось падобны досвед спатрэбіцца. Мне таксама прыйшлося перасяляцца з інтэрната № 4 у аддалены 10-ы, бо месцы ў 11-ым давалі толькі дзяўчатам-валанцёрам», – распавядае Улад.

БЫВАЙ, «МІНСК-АРЭНА»!

На гадзінніку 22:30, мы стаміліся і з'язджаем, а вось нашым валанцёрам яшчэ трэба будзе дачакацца заканчэння гульні і разнесці апошнія на сёння пратаколы. Такая добраахвотная праца адбірае шмат сіл, але дае наўзамен яркія эмоцыі і неацэнны досвед, разуменне таго, што ты частка падзеі, за якой сочыць увесь свет.

**Алена ЛЯЎШЭНЯ
Фота Святланы ЖМУРОўСКАЙ**

Інавацыйная распрацоўка БДУ

«Шматфункцыянальная ідэнтыфікацыйная картка супрацоўніка БДУ» атрымала дыплом XXI Міжнароднага спецыялізаванага форуму па тэлекамунацыях, інфармацыйных і банкаўскіх тэхналогіях ТІВО–2014.

Гаворка ідзе пра новае электроннае пасведчанне з радыёчэстотнай (RFID) і візуальнай ідэнтыфікацыяй уладальніка. Акрамя таго, гэта пасведчанне з’яўляецца поўнафункцыянальнай чыпавай міжнароднай аплатнай карткай MasterCard, а кантактны чып змяшчае яшчэ і дадатак электроннага лічбавага подпісу (ЭЛП). Па падрабязнасці мы звярнуліся да дырэктара Цэнтра інфармацыйных тэхналогій БДУ **Юрыя ВАРАТНІЦКАГА**.

– Пачаць трэба з таго, што праблема аўтэнтыфікацыі фізічных асоб досыць актуальная ва ўсім свеце. Цяпер актыўна ўкараняюцца інтэлектуальныя дакументы з рознымі сродкамі ідэнтыфікацыі: інтэлектуальныя пашпарты, пасведчанні асобы, сацыяльныя карткі. Для гэтага выкарыстоўваюцца самыя розныя тэхналогіі: камп’ютарныя, адмысловыя мікрачыпы і біяметрычная ідэнтыфікацыя, калі запісваецца, напрыклад, адбітак пальца.

– **Распавядзіце падрабязней пра асаблівасці самой карткі.**

ID-картка з лічбавым подпісам мадэрнізуе БДУ

Поўную версію публікацыі
чытайце на сайце
www.gazeta.bsu.by

– Гэта міжнародная аплатная картка MasterCard. Чаму абрана менавіта MasterCard? Справа ў тым, што сёння ў «Белкарта» няма чыпавых карткаў, у іх карткі толькі з магнітнай паласой. А мы адразу закладалі рашэнне, якое павінна быць перспектывным. З 2015 года наогул не будзе аплатных карткаў без чыпаў. На чыпе запісаны плацежны дадатак і дадатак электроннага лічбавага подпісу.

– **У чым заключаліся асноўныя цяжкасці на гэтым этапе?**

– Узгадніць з банкам магчымасць бяспечнага запісу двух дадаткаў на адзін чып. Далей сюды ўбудаваны радыёчэстотны чып, у аплатнай картцы застаецца магнітная паласа, і, як бачыце, візуальна гэта цалкам прыйшоў да якасці выканання пасведчанне

супрацоўніка. *Прынцыпова новае тут тое, што ва ўніверсітэце прыходзіць ЭЛП.* Ізноў жа, на сёння гэта сусветная тэндэнцыя: у развітых краінах у большасці грамадзян маецца свой лічбавы подпіс. Мы таксама пачынаем – з універсітэта. Для супрацоўнікаў носьбіт ЭЛП – гэта пасведчанне. Верагодна, праз нейкі час аналагічным стане студэнцкі білет. Я думаю, досыць хутка – год, паўтара.

– **Для чаго гэта трэба ва ўніверсітэце?**

– Па-першае, гэта традыцыйны дакументазварот. Цяпер мяркуем, што цэлы шэраг дакументаў, якія цыркулююць ва ўніверсітэце, перастаюць існаваць у папярэвым выглядзе. Галоўным чынам, гэта такія дакументы, як дакладныя запіскі. Але, апроч эканоміі папе-

ры, электронныя дакументы разглядаюцца значна хутчэй. Для таго, каб гэта зрабіць, акрамя ўкаранення пластыкавых пасведчанняў і ЭЛП, нам трэба яшчэ вельмі многае зрабіць з пункту гледжання сістэмы электроннага дакументазвароту. Цяпер мы яе істотна пашырылі. Подпісваць дакументы ўжо будуць непасрэдна кіраўнікі падраздзяленняў непасрэдна ў электронным выглядзе. Ізноў жа, досыць устаіць пластыкавае пасведчанне ў чытавальнік і націснуць некалькі кlawiш на камп’ютары. Але тым не менш элементарныя правілы бяспечнага захоўвання яшчэ ніхто не адмяняў. Захоўванне вашага ЭЛП, як і пароля ад вашага камп’ютара, як і пін-кода ад вашага стывендыльнай ці зарплатнай карткі – гэта ваша асабістая бяспека.

– **Але ўсё сказанае датычыцца адміністрацыйнага пытання. Якая ж будзе карысць ад дадзенай распрацоўкі для студэнтаў і выкладчыкаў?**

– Насамрэч, мы б хацелі пазбавіць нашых студэнтаў і выкладчыкаў ад раздрукоўкі вялікай колькасці навучальнай дакументацыі. Кому патрэбная гэта папера? Чарнавікі на кафедры за кошт студэнтаў? Бо зразумела ж, што дакумент у папярэвым выглядзе ў найлепшым выпадку працягвае адзіна чалавек. А тую ж самую працу ў электронным выглядзе – знач-

на больш. Асабліва калі на кафедры ёсць электронная бібліятэка «Прац студэнтаў». Заадно можна будзе з дапамогай сістэмы «Антыплагіят» правярыць, ці не спісана дадзена праца з нейкай іншай, ці не запампавана з інтэрнэту. Таму шматлікія рэфераты, эсэ, курсавыя працы ў папярэвым выглядзе павінны спыніць сваё існаванне. Прычым ізноў спатрэбіцца ЭЛП. Ну і, зразумела, шматлікая навучальная дакументацыя на кафедры, якая дублюе адна адну. Размеркаванне нагрузкі, план працы кафедры, індывідуальныя планы выкладчыкаў, карткі ўліку выканання нагрузкі і гэтак далей. Такого кшталту «кухня» ўжо даўно выклікае раздражненне ў працаўнікоў, якім даводзіцца запайняць стос аднолькавых дакументаў.

– **У чым унікальнасць гэтай распрацоўкі?**

– Звышнатуральнага тут нічога няма, гэта не рэвалюцыйнае адкрыццё, не першы ў свеце транзістар і не першы смартфон. Проста вельмі добрае, правільнае пасоўванне наперад, у тым кірунку, у якім рухаецца ўвесь свет. Дзесьці мы наперадзе, дзесьці мы троху заду. Але самае галоўнае тое, што мы рэальна рухаемся, не стаім на месцы. Мы ў ліку першых у справе ўкаранення электроннай ідэнтыфікацыі.

Ксенія КАЛАШНИКАВА

3 ЮБІЛЕЕМ!

Эксперт па лазерных тэхналогіях

Споўнілася 70 гадоў доктару фізіка-матэматычных навук, прафесару, загадчыку кафедры лазернай фізікі і спектраскапіі фізічнага факультэта **Яўгену ВАРАПАЮ**.

Яўген Сямёнавіч у 1966 г. скончыў аддзяленне радыёфізікі і быў рэкамендаваны ў аспірантуру Інстытута фізікі АН БССР. Ужо ў 1967 г. перайшоў у БДУ, дзе А. М. Саржэўскі арганізаваў кафедру агульнай фізікі. Я. С. Варапай быў адным з першых супрацоўнікаў кафедры, з 1969 па 1973 гг. старшы інжынер, з 1973 г. старшы выкладчык, з 1977 г. дацэнт кафедры агульнай фізікі. У 1973 г. абараніў кандыдацкую дысертацию. У 1977 г. па запрашэнні А. Н. Сеўчанкі перайшоў у лабараторыю нелінейнай спектраскапіі НДІ прыкладных фізічных праблем.

З 1979 па 1997 гг. загадваў лабараторыяй спектраскапіі НДІ ПФП. Са снежня 1997 г. узначаліў кафедру лазернай фізікі і спектраскапіі.

Падчас працы на кафедр агульнай фізікі, а таксама ў наступныя гады падрыхтаваў курсы лекцый па оптыцы для студэнтаў фізічнага,

хімічнага, механіка-матэматычнага факультэтаў і факультэта радыёфізікі. Пад яго кіраўніцтвам абаронена дзесяць кандыдацкіх дысертаций.

Асноўны кірунак навуковых прац прафесара ляжыць у галіне лазернай фізікі і малекулярнай спектраскапіі. Распрацаваны шэраг лазерна-аптычных прыбораў і комплексаў спектральна-аналітычнага прызначэння. Я. С. Варапай з’яўляецца аўтарам звыш 500 прац, уключаючы 3 манаграфіі і 46 вынаходстваў і патэнтаў.

Кафедра актыўна супрацоўнічае з арганізацыямі і ўстановамі НАН Беларусі, з медыкамі і біёлагамі з ДУ

РНПЦ анкалогіі і медыцынскай радыялогіі імя М. М. Аляксандрава і з навукоўцамі з далёкага замежжа (Германія, Францыя, Кітай і інш.).

Я. С. Варапай з’яўляецца намеснікам галоўнага рэдактара «Часопіса прыкладнай спектраскапіі», членам Беларускага фізічнага грамадства, аптычнага грамадства імя Д. С. Рахдзевенскага. Ён таксама сакаардынатар дзяржаўных праграм навуковых даследаванняў «Электроніка і фатоніка», «Электроніка і оптыка»; намеснік старшыні экспертнага савета па лазерна-аптычнай тэхніцы пры ДКНТ; член Калегіі нацыянальных экспертаў краін СНД па ла-

зерах і лазерных тэхналогіях ад Рэспублікі Беларусь

За пасяховую працу неаднаразова ўзнагароджваўся ганаровымі граматамі БДУ, НАН Беларусі, Міністэрства адукацыі, Беларускага рэспубліканскага фонду фундаментальных даследаванняў, а таксама Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь. У 1986 г. узнагароджаны медалём «За працоўнае адрозненне». У 1994 г. яму прысуджана Дзяржаўная прэмія за цыкл калектывных прац «Флуктуацыі мікраструктуры і фотфізіка малекул фарбавальнікаў у растворах». У 2003 г. прысуджана прэмія імя А. Н. Сеўчанкі. У 2012 г. ушанаваны ганаровым званнем «Заслужаны работнік БДУ».

Актыўная жыццёвая пазіцыя, талент фізіка-даследчыка ў спалучэнні з вялікімі педагогічнымі здольнасцямі, зычлівасцю, спагадлівасцю, умением працаваць з людзьмі, набылі Яўгену Сямёнавічу глыбокую пашану, прызнанне і аўтарытэт.

Калегі, сябры і вучні гора-ча і сардэчна віншуюць Яўгена Сямёнавіча Варапая з юбілеем і ад шчырай душы жадаюць яму доўгіх гадоў жыцця, дужага здароўя, шчасця, дабрабыту, новых творчых поспехаў.

**Калектыв
фізічнага факультэта**

АБ’ЯВЫ

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ АБ’ЯЎЛЯЕ КОНКУРС НА ЗАМЯШЧЭННЕ ПАСАД

ЗАГАДЧЫКА КАФЕДРЫ агульнай і клінічнай псіхалогіі, ПРАФЕСАРА КАФЕДРЫ арганічнай хіміі, ДАЦЭНТАў КАФЕДРАў: камп’ютарнага мадэлявання, арганічнай хіміі, радыяцыйнай хіміі і хіміка-фармацэўтычных тэхналогій, міжкафедральнага цэнтра-кафедры ЮНЭСКА па парыводазнаўчанавуковай адукацыі, англійскай мовы прыродазнаўчых факультэтаў, квантавай радыёфізікі і оптаэлектронікі, агульнай і клінічнай псіхалогіі, СТАРШЫХ ВЫКЛАДЧЫКАў КАФЕДРАў: агульнай фізікі, сацыялогіі журналістыкі, інфармацыйных тэхналогій, агульнай і клінічнай псіхалогіі, нямецкай мовы, агульнанавуковых дысцыплін, ВЫКЛАДЧЫКА КАФЕДРЫ агульнанавуковых дысцыплін, АСІСТЭНТАў КАФЕДРЫ вышэйшай матэматыкі і матэматычнай фізікі.

Тэрмін конкурсу – адзін месяц з дня апублікавання аб’явы.
Адрас: 220030, г. Мінск, вул. Бабруйская, 5а, упраўленне кадры, тэл. 209-54-36.

БДУ ў СМІ БЕЛАРУСІ

Інтэрв’ю рэктара БДУ Сяргея Абламейкі – «Звязда» (26.04), «Мінский курьер» (13.05).
Перамога студэнцкай каманды БДУ «Усюды яны» на IX Адкрытым чэмпіянаце ВУНУ Расіі па інтэлектуальных гульнях – БТ-1 (АТН), «Звязда», megacat.by (09.04).
Цэнтр інавацыйных ідэй і праектаў Start-Up БДУ адкрыў першы адукацыйны сезон – kv.by, telegraf.by, rambler.ru, rusinfonews.ru (10.04), БелТА, Lithuania.mfa.gov.by (13.04), allmedia.ru, news.techlabs.by (14.04), bybanner.com (17.04).
Адкрыццё выставы «Духовная кніга» на філалагічным факультэце БДУ – «Настаўніцкая газета» (12.04), «Звязда», zviazda.by, megacat.by, БелТА (13.04), minsknews.by, БелаПАН, Tio.by, АНТ, NewsFiber.ru, para.by, soyuz.by (14.04).
Пра Тыдзень здароўя ў БДУ – «Настаўніцкая газета» (12.04).
Зборная Ліцэя БДУ і мінскіх гімназій стала абсалютным пераможцам II Адкрытага Санкт-Пецярбургскага турніру юных матэматыкаў – БелТА, 21.by, soyuz.by, megacat.by, радыё «Беларусь» (15.04), «Настаўніцкая газета» (17.04).
Пра цэнтры навуковай творчасці студэнцкай моладзі «Фаблаб» БДУ – kv.by (21.04), БелТА, megacat.by, БелаПАН, «Мінская волна», БТ-1 (АТН), «Мінск 24 ДОК» (24.04), «Настаўніцкая газета» (26.04), Радыё «Сталіца» (13.05), «Звязда» (15.05).
Праца валанцёраў БДУ на Чэмпіянаце свету па хакеі ў Мінску – БелаПАН, 21.by (02.05), БелТА (04.05), sb.by (06.05).
БДУ прадстаўлены ў міжнародным рэйтынгу ўніверсітэтаў U-Multirank – naviny.by, 21.by, mail.ru, БелаПАН (15.05), Tut.by, soyuz.by, megacat.by (16.05), respublica.by (17.05).

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

3D-мадэляванне ў цэнтры навуковай творчасці «Фаблаб»

Трохвымерны друк, які не так даўно з'явіўся ў Беларусі, пачынае патроху ўваходзіць у наш побыт.

У прагрэсіўных краінах гэтая распрацоўка ўжо лічыцца звычайнай. З нядаўняга часу і студэнты Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта маюць магчымасць не проста паглядзець на «цуд прагрэсу», але і раздрукаваць на 3D-прынтары ўласна спраектаваны аб'ект. Для гэтага неабходна падрыхтаваць трохвымерную камп'ютарную мадэль, а далей праз звычайны камп'ютар мадэль загружаецца ў 3D-прынтар, і той пачынае паслойна ўзнаўляць фігуру. Час вырабу такой мадэлі можа займаць ад дзясяткаў хвілін да некалькіх сутак у залежнасці ад аб'ёму і складанасці вырабу.

Убачыць уважліва гэта вынаходства можна не ў якой-небудзь сакрэтнай лабараторыі. Дастаткова наведаць Фундаментальную бібліятэку БДУ. Тут адкрыўся **цэнтр навуковай творчасці студэнцкай моладзі «Фаблаб»**. Рух «Фаблаб» мае даўнюю гісторыю. Fabrication Laboratory (вытворчая лабараторыя) – невялікая майстэрня, якая дазваляе рэалізоўваць ідэі – пераводзіць іх з віртуальнага свету ў свет рэальны. Звычайна «Фаблаб» ствараецца як вытворчая лабараторыя на базе ўніверсітэта

Прафесар Патрык Колграу дэманструе журналістам, супрацоўнікам і студэнтам БДУ магчымасці 3D-прынтара CubeX Trio

(горада), але пры бібліятэках гэта навінка. На дадзены момант яна першая і пакуль адзіная ў Беларусі адкрытая лабараторыя для студэнтаў з сучасным абсталяваннем. Ініцыятарам стаў дырэктар Фундаментальнай бібліятэкі БДУ Пётр Лапо. У аддзеле па навуцы, культуры і інфармацыі пры пасольстве ЗША быў абвешчаны конкурс грантаў. Пётр Міхайлавіч падаў заяўку, мэтай якой было набыццё прынтара і заснаванне першага «Фаблаба» на базе бібліятэкі нашага ўніверсітэта.

Ва ўрачыстай цырымоніі адкрыцця творчай лабараторыі прынялі ўдзел першы прарэктар БДУ Міхаіл Жураўкоў, дырэктар Фундаментальнай бібліятэкі Пётр Лапо, аташэ па культуры пасольства ЗША ў Беларусі Робін Саламон і дырэктар навукова-тэхнічнай бібліятэкі імя Дэламара Універсітэта штата Невада (ЗША) Патрык Колграу.

У творчым цэнтры «Фаблаб» БДУ маладыя даследчыкі атрымліваюць бясплатны доступ да спецыялізаванай тэхнікі і праграмаў забеспячэння для стварэння

лічбавай мадэлі любога вырабу. Зараз «Фаблаб» абсталяваная 3D-прынтарам CubeX Trio.

Прынтар мае вялікую камеру для пабудовы аб'ектаў (275x265x240мм), што дазваляе ствараць аб'екты памерам з баскетбольны мяч у трох колерах адначасова. Расходным матэрыялам з'яўляецца пластык двух відаў: традыцыйны ABS і экалагічны НВАК. Акрамя таго, «Фаблаб» БДУ дае доступ да праграмаў забеспячэння Cubify Invent, дзякуючы якому можна загружаць з каталогаў гатовыя мадэлі і будаваць свае ўласныя ў фармаце Cubex.

Цэнтр навуковай творчасці прадагуляе не толькі практычную працу яго ўдзельнікаў. Тут студэнтаў забяспечвае метадычнай літаратурай для засваення сучаснага інструменту лічбавай вытворчасці, дадуць ім прафесійную кансультацыю.

– З дапамогай гэтага прынтара студэнты і супрацоўнікі БДУ змогуць ствараць дэталі тэхнічных прыстасаванняў, а таксама візуалізаваць формулы хімічных формул, – тлумачыць *Пётр Лапо*. – І калі першы час 3D-прынтар будучы прыходзіць і разглядаць як дзівацтва, то ў далейшым, як паказвае досвед, будучы з поўнай загрузкай, практычна круглыя суткі, выкарыстоўваць у сваёй вучэбнай і навуковай дзейнасці, бізнес-праектах.

Аліна ЮДЗІНА

Гарызонты маладых

15 мая на базе ФФСН адбыўся VIII навукова-тэарэтычны семінар студэнтаў, аспірантаў і маладых навукоўцаў на тэму «Гарызонты інфармацыйнай цывілізацыі: праблемы і перспектывы».

Арганізатарам семінара выступіла кафедра філасофіі і метадалогіі навукі. Цыкл штогадовых семінараў праходзіць пад агульнай назвай «Інавацыйныя стратэгіі ў сучаснай сацыяльнай філасофіі».

Выступілі спецыялісты ў галіне геаэканомікі, сучасных адукацыйных тэхналогій, інфармацыйнай бяспекі і рэгіяналізацыі: загадчык кафедры эканамічнай тэорыі Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце РБ прафесар І. В. Новікава; начальнік цэнтра міжнароднага супрацоўніцтва ў сферы адукацыі РІВШ В. В. Шапяцюк; дацэнт І. М. Сідарэнка і выкладчык С. С. Сям'янаў.

У семінары ўдзельнічалі больш за 80 студэнтаў, магістрантаў, аспірантаў і выкладчыкаў, якія абмяркоўвалі пытанні трансфармацыі медыйных ландшафтаў, навукі і адукацыі, глабальных рызык інфармацыйнай цывілізацыі.

Семінар выконвае важную місію па прыцягненні моладзі ў навуку і фарміраванні ў іх свядомага і адказнага стаўлення да працэсаў, якія адбываюцца ў краіне і свеце.

Даніла ДАБРАРОДНІ, дацэнт ФФСН

КУЛЬТУРА

«РОДНІЦА» МЯНЯЕ АБЛІЧЧА

На сваё 35-годдзе народны хор «Родніца» напалову змяніў свой рэпертуар.

На гэты раз артысты спявалі новыя творы, сярод якіх значыліся і акапэльныя песні, без суправаджэння. Паказчыкам прафесіяналізму калектыву стала і тое, што яго ўдзельнікі, нягледзячы на свой паважны ўзрост, адолелі чатырох- і пяцігалосную партытуру. У рэпертуары спевакоў акрамя беларускага фальклору стала больш рускіх і ўкраінскіх песень.

Паслухаць іх выкананне прыйшлі родныя і знаёмыя, а таксама прафесіяналы ў харавой музыцы. Усе аднадушна прызналі, што «Родніца» рухаецца ў правільным кірунку.

Мастацкі кіраўнік і дырыжор хору **Таццяна КАРАБЕЙКА** юбілейны канцэрт небеспастаўна ставіць сабе ў заслугу. Таццяна Анатолеўна кіруе хорам ужо паўтара года. Адрозны пасля таго, як ёй быў давераны такі вялікі калектыў творчых выкладчыкаў нашага ўніверсітэта, прыйшоў час пацвердзіць званне «народны». У гэтым конкурсе, як і пяць гадоў таму, «Родніца» атрымала дыплом III ступені сярод харавых калектываў нашай краіны, тым самым не згубіўшы ранейшых

Таццяна Карабейка

пазіцый. Званне «народны» хор пацвярджаў з тым рэпертуарам, які склаўся ў папярэднія гады, калі ім кіраваў майстар сваёй справы Уладзімір Зяневіч. Дарэчы, якраз Уладзімір Кузьміч прывёў з Інстытута культуры, у якім выкладае і дагэтуль, сваю студэнтку Таццяну Карабейку. Яна адразу стала хормайстарам «Родніцы».

Таццяна памятае, як у сваё 22 гады яна без кіраўніка ездзіла з калектывам выступіць у Малдову. Напачатку вельмі баялася сваёй самастойнасці. Аднак справілася. Мастацкім кіраўніком і дырыжорам замест Уладзіміра Зяневіча яна стала ў свае няпоўныя 30 гадоў. І на гэты раз ёй прыйшлося самастойна рыхтаваць харыстаў да паездкі ў Балгарыю на фальклорны фестываль «Чорнае мора-2013» у горадзе Прыморску. «Родніца» вярнулася з Балгарыі з абсалютнай перамогай і з гран-пры фестывалю. Выкладчыкі і супрацоўнікі БДУ былі ўзнагароджаны і рознымі дыпламамі: за захаванне нацыянальнай культуры краіны, за прапаганду фальклору і г. д. Таццяна Карабейка атрымала дыплом маэстра-дырыжора, што можна таксама аднесці да ліку яе асабістых перамог.

Такія падзеі, як перамога ў Балгарыі, пацвярджэнне звання народнага хору вельмі акрылілі ўвесь калектыў «Родніцы» і яе мастацкага кіраўніка. Сёння Таццяна Карабейка гаворыць пра вялікія планы хору. Ёй хацелася б, каб «Родніца» займела сваю танцавальную групу. На яе думку, варта стварыць і ўласны гурт аўтэнтчных песень. Аркестр «Родніцы», які складаецца з баяніста, скрыпача, цымбаліста, гітарыста і музыкі на бубне, па словах Таццяны Карабейкі, таксама можна пашырыць.

У «Родніцы» чакаюць новыя таленты, калі не студэнтаў, то абавязкова выкладчыкаў БДУ. Справа ў тым, што многія спяваюць у хоры з самага яго заснавання, з 1979 г. Ёсць у яго складзе і дваццацігадовыя юнакі і дзяўчаты, якія таксама цыгнуцца да народнай творчасці. Усё ж такіх значна менш. З

мэтай прыцягнення «свежых сіл» спевакі збіраюцца ў хуткім часе наведацца на факультэты і кафедры БДУ. Новенькімі будуць займацца асобна і сур'ёзна. Іх паслухаюць, навучаць успрымаць на слых музычныя творы, трымацца на сцэне. Многія думаюць, што для спеваў патрэбныя нейкія асаблівыя творчыя схільнасці, і вырашаюць не рызыкаваць. Аднак Таццяна Карабейка стараецца такіх пераканаць, што хор – гэта не індывідуальныя спевы, і той, хто няўпэўнены ў сабе, заўсёды можа адчуць побач падбадзёрвальны голас таварыша.

За апошні год у народны хор уліліся чатыры новыя спевакі. Два з іх пенсіянеры, адзін не з БДУ. Проста ён пачуў, што калектыў вядзе цікавае і насычанае на падзеі і творчыя здабыткі жыццё, шмат вандруе за мяжу і ў ім можна знайсці сабе сяброў. Таццяна Карабейка не супраць, каб добрая слава пра «Родніцу» распаўсюджвалася далёка за межы нашага ўніверсітэта. Аднак, на яе думку, будзе добра, калі і супрацоўнікі БДУ таксама ацэняць усе магчымасці гэтага калектыву, які і ствараўся для іх. Развіць слых і голас таксама ніколі нікому не зашкодзіць. Паехаць у замежныя краіны, каб сябе паказаць і на другіх паглядзець, зноў жа справа прыстойная.

За апошнія гады «Родніца» пабывала ў Італіі, Грэцыі, Турцыі, Польшчы, Літве і Латвіі. Пасля перамогі ў Балгарыі ў мінулым годзе яе запрасілі выступіць у Македоніі. Такім чынам, у жніўні гэтага года калектыў зноў чакаюць прыгоды.

Ганна ЛАГУН